Chineezen van Europa

Iedereen te Shanghai kent de volgende, ook in het mooie boek « Mijn Land en Mijn Volk » van Dr. Lin Yu Tang voorkomende, vermakelijke geschiedenis:

Een ministerie — ik meen, dat van financiën — der Nationalistische Regeering te Nanking, had een paar ondergeschikte bureelen zitten te Shanghai. Deze waren gevestigd in gebouwen, liggend binnen het International Settlement en de Concession Francaise: de twee deelen der stad, die onder buitenlandsch bestuur staan. Dit was makkelijker en veiliger dan daarbuiten, in het Chineesche stadsdeel. Maar… het bestaan dier buitenlandsche bestuurs-zônes, op China's grond, is den Chineeschen Nationalisten vanouds een doorn in het oog. Geestdrijvers protesteerden dus bij Chang Kai Shek's Regeering te Nanking tegen het gebaar der chefs van evengenoemde bureaux, om hun administraties nu juist binnen het machtsgebied der gehate vreemdelingen te vestigen. Volgde een bevel uit Nanking, dat de betreffende bureelen naar het Chineesche deel van Shanghai moesten verhuizen. Dit beviel den bureaux-chefs niets. Zij vonden echter een oplossing, die de kool en de geit spaarde. Ergens binnen het Chineesche stadsdeel huurde elk hunner een opkamertje. Op de deur daarvan kwam het uithangbordje van zijn bureau te staan. Erin werd een soort bode geplaatst, die eventueele bezoekers moest ontvangen en verwijzen naar het oude gebouw binnen de buitenlandsche bestuurs-zônes. De administraties bleven zitten waar zij zaten: in die gebouwen binnen Settlement en Concession. Maar op derzelver deuren kwamen nieuwe bordjes, met het opschrift «Handelscontrôle-bureau» of zoo iets. Aan het bevel was voldaan, zonder er aan te voldoen. En het mooiste is : Nanking nam genoegen met deze «oplossing».

Dr. Lin Yu Tang vindt deze handelwijze typisch voor de Chineesche geestesgesteldheid. Ik ook. Hij prijst haar bovendien, als uitermate practisch. Dezen lof onderschrijf ik echter niet onvoorwaardelijk. Daargelaten of zulk een manier-van-doen goed is voor China, lijkt het mij voor het Avondland toch practischer — want nuttiger —, den geest te dienen in plaats van de doode letter. Schijn-bolsjewisme dekte behoudzucht.

Het vermogen om den schijn op te houden bij volkomen verwerping van het wezen der zaak, is bij den Chinees haast onbegrensd. Iedere Westerling, die het land bezocht, beleefde krasse staaltjes van dit dusgeheeten «make believe». Het is een nationale ondeugd der Chineezen.

Vanzelfsprekend komt zij het sterkst tot uitdrukking op politiek gebied. (Dit is toch al, overal, het paradijs der misleiding.). Soms weet men niet, of lof dan wel blaam betaamt.

Toen de roode Rus Borodin zich anno 1925 verbeeldde, de touwtjes van het «roode» Canton in handen te hebben, vergiste hij zich deerlijk. Wel liepen alle soldaten van het Canton-leger met de Sowjet-ster op de pet, wapperden roode vanen met sikkel en hamer van alle openbare gebouwen, en noemde de Canton-regeering zich «Sowjet» ; maar in feite ging het gewone Chineesche leven door, en haast niemand maakte ernst met het bolsjewisme. De Canton-«Sowjet», waarin Chang Kai Shek toen reeds een eerste viool speelde, gebruikte de rood-Russische hulp bij den binnenlandschen strijd in China. Waren de Cantonneezen door Amerika i.p.v. door Sowj el-Rusland ondersteund, dan zouden zij even lustig de sterren-en-strepen-vaan hebben uitgehangen als zij het in casu de roode dito deden. Het bewijs kwam, zoodra Chang Kai Shek Nanking bezet had. Hij en de zijnen werden toen op slag «Nationalisten en schudden de roode Russen van zich af. Ziek en ontgoocheld verliet Borodin het land, dat hij tevergeefs had gepoogd te kneden naar zijn wil.

Van zulke gevallen, in alle toonaarden geschakeerd, krioelt Chiria's geschiedenis, van de oudste tijden tot heden.

De massa der Chineezen is eigenlijk Confuciïst, en laat zich moeilijk tot iets anders bekeeren. Maar zij is volmaakt bereid, de huik naar den wind te hangen. Zij noemt zich «Communist», «Nationalist» «Monarchist» enzv. al naar gelang het haar uitkomt. Natuurlijk enkel met den mond. Zij denkt er niet aan, eenig beginsel, dat haar niet bevalt, metterdaad toe te passen in de practijk. Zij reageert in alles zooals die bureaux-chefs, die hun administraties naar het Chineesche stadsdeel van Shanghai verhuisden, zonder het te doen.

Spiegelgevecht der Partijen

Ons Nederlanders noemt men vaak de «Chineezen van Europa». Beleediging schuilt daar niet in, want het Chineeesche Volk bezit vele deugden. Maar wij, als Volk, hebben er ook vele ondeugden mede gemeen.

Mutatis mutandis, lijkt onze binnenlandsche politiek sprekend op de Chineesche dito.

Men had hier, tot en met 15 Mei j.l., vele partijen; en in zekeren zin heeft men ze nóg. Al die partijen hadden beginselen, en bestreden elkaêr, omdat de beginselen van de eene niet overeenstemden met die van de anderen. Daarbij kwamen dan nog — net als in China — persoonlijke animositeiten, die den wil, om zelf een eerste viool te spelen, van een voorganger vaak vermomden onder voorgewend beginselonderscheid.

Bij oppervlakkige beschouwing maakte het geval den indruk van een krachtig politiek leven. Op den keper beschouwd, had al dit gedoe echter weinig om het lijf. Het geharrewar tusschen partijen ('mitsgaders hun mantelorganisaties — N.V.V. naast S.D.A.P. etc. — op oeconomisch of ander zijdelings-politiek terrein) liet, bij alle onderlinge tegenstellingen, de werkelijke beginselen, waarnaar men leefde, zorgvuldig buiten schot.

Als bij onderlinge afspraak huldigden welhaast alle partijen het individualisme in Staat, Maatschappij en Gezin. De clericale partijen deden het wat schroomvalliger dan de openlijk-liberale; en de marxistische partijen maakten eenig voorbehoud op sociaal gebied: maar alle onderschreven practisch — en vele bovendien theoretisch — den geest, de wetgeving en de levensopvatting, ontleend aan en voortgesproten uit de koningmoordende revolutie van 1789, die ten onrechte de «groote» heette. Als bij onderlinge afspraak keurden dan ook welhaast alle partijen den staatsvorm der zoogenaamde «democratie» goed. Als bij onderlinge afspraak, duldden welhaast alle partijen dingen als capitalisme, «vrouwenemancipatie», gezinsontwrichting en zooveel meer; ook dan, indien die tegen hun programmatisch beleden beginselen streden. Adres o.a. aan opa Colijn, de bonzen der S.D.A.P. en zekere Roomsch-Katholieke partij-ondernemingen op pers- en ander gebied.

Kortom: welhaast alle Nederlandsche partijen waren doordrenkt met den liberalen geest.

Dit geldt evenzeer voor de clericalen en de marxisten. Die waren enkel maar crypto-liberaal inplaats van openlijk-liberaal. Onder een speciaal sausje dienden zij dezelfde kost op als de officieele liberalen deden.

Domper-politiek der plutodemocraten

De paar partijen, die niet meededen aan die stilzwijgende afspraak, werden «extremistisch» genoemd, en door de anderen naar vermogen onderdrukt. Deze spelbrekende tegenstrevers waren trouwens allemaal ontstaan na 1918, en, achteraf beschouwd, voorboden van den Nieuwen Tijd, die thans is aangebroken. Zij hoorden niet thuis in den partijenstaat, en oogstten daarom diens onverzoenlijken haat. Deze partijenstaat was hel willoos werktuig der plutodemocratische, aan Juda verknochte, partijen. Eendrachtig keurden dezen wetten goed, die gericht waren tegen de Nieuwe Gedachte. Eendrachtig weigerden hun bladen en verdere publiciteitsorganen een eerlijk standpunt in te nemen jegens den Nieuwen Geest. De nieuwe partijen — Fascistisch, Nationaal-Socialistisch, Nationaal-Solidaristisch etc, maar altijd Totalitair gezind — konden de massa van het Nederlandsche Volk niet bekeeren. Dit kwam, in wezen, voort uit het feit, dat de gevestigde plutodemocraatsche «orde» hen eenvoudig geen gelegenheid gunde, om vrijelijk propaganda te maken. Boekhandels en kiosk-ondernemingen weigerden, hun lectuur te verkoopen; vergaderzalen werden onthouden, en, later, vergaderingen verboden van hoogerhand; ten slotte kwamen onrechtvaardige wetten — uniformverbod, wet tegen beleediging van «bevolkingsgroepen», weerkorpsenverbod etc. — de onderdrukking voltooien, die van huis uit al kras genoeg gepleegd werd door de ondergrondsche middelen van broodroof, laster en hoon. Aan den broodroof deed zelfs de Staat meê, met zijn verbod aan ambtenaren, om toe te treden tot «extremistische» organisaties. De heerschende kliek smoorde het doordringen der nieuwe denkbeelden. Het gevolg was: de massa bleef bevangen in haar aloude opvattingen en vooroordeelen. Daarvan vervuld, werd zij verrast door den oorlog, die op 10 Mei j.l. uitbrak. Het plutodemocratische stelsel stortte als een kaartenhuis inéén; maar de daardoor aangekweekte geestesgesteldheid bleef voortleven bij de massa.

Evenals zulks het geval was in China, na den val van het Keizerrijk, anno 1911.

Daar riep men een Republiek uit, zonder dat één pro mille van het Chineesche Volk begreep, wat het beteekende. De Republiek deed vrijwel niets, om het volk op te voeden tot een nieuwe levenshouding. Haar leiders, van hoog tot laag, bezetten de plaatsen der afgezette mandarijnen, en speelden nu op hun beurt mandarijntje. Schijn-bekeering dekt behoudzucht.

De groote mate van speelruimte, welke de Duitsche Bezettingsoverheid aan het Nederlandsche Volk, om tot politieke wilsvorming te geraken, laat, zoü de vrees kunnen wekken, dat aan Nederland, mutatis mutandis, iets dergelijks te wachten staat als aan China overkwam onder de onzalige «Republiek» sedert 1911. Wie gelooft, dat de breede lagen van het Nederlandsche Volk ontvankelijk zijn voor den jongen geest van het Nieuwe Europa, vergist zich deerlijk. Wel schrijven alle kranten er over, hebben alle kopstukken der oude partijen — tot zelfs opa Colijn — den mond vol over de gebreken van hun voormalig stelsel, alsook de noodzaak tot verandering, en zijn allen, die aan den weg timmeren, plotseling «bekeerd» tot hetgeen zij vóór 10 Mei j.l. bestreden: maar i n feite gaat het gewone Nederlandsche leven door, en haast niemand maakt ernst met het Totalitarisme. Natuurlijk: de aloude voorvechters daarvan niet te na gesproken. Organisaties als de «Nationale Concentratie» (zaliger) en de «Nederlandsche Unie» (thans aan bod) bezigen de Duitsdhe welwillendheid bij den binnenlandschen strijd in Nederland. Had Japan ons bezet, dan zouden zij even lustig het Pan-Aziatisme uithangen als zij het nu de Nieuw-Europa-gedachte doen. Mochten zij de kans, zich te ontworstelen aart den greep der nieuwe Europeesche Orde, krijgen, dan zouden zij haar even gretig aangrijpen, als Chang Kai Shek destijds zijn kans aangreep, om van de bolsjewiki af te komen. Deze lieden huldigen uit nood een stelsel, dat zij in hun hart verfoeien als een — voor hen — ongemakkelijk keurslijf, waarin zij hun personen slechts laten rijgen, ten einde datgene af te wenden, wat zij als erger ramp beschouwen.

De massa der Nederlanders is eigenlijk liberaal, en laat zich moeilijk tot iets anders bekeeren. Maar zij is volmaakt bereid, de huik naar den wind te hangen. Zij noemt zich «democraat», «Socialist», «Nationalist» enzv., al naar gelang het haar uitkomt.

Natuurlijk enkel met den mond. Zij denkt er niet aan, eenig beginsel, dat haar niet bevalt, metterdaad toe te passen in de practijk. Dit is een der opzichten, waarin wij waarlijk de «Chineezen van Europa» zijn.

Domheid door hokjesgeest

Laatst sprak ik met een Duitsche persoonlijkheid, die het Nederlandsche Volk «politiek geschoold» achtte; en wel in hoogere mate, dan het Duitsche Volk was vóór de machtsovername, anno 1933, door den Führer. Zulk een meening berust op een misverstand. Het valt echter best te begrijpen, dat een Duitscher tot dit even vleiende als verkeerde oordeel komt.

Het Nederlandsche Volk was vóór 10 Mei j.l. — en is nog —, om zoo te zeggen, doorgepolitiseerd. Naast de eigenlijke partijen staan vakbonden, cultureele vereenigingen, speciale radio-omroepen en wat niet al. Alles met de noodige partij-, vak- en cultureele bladen mitsgaders verdere litteratuur.

In Duitschland zou dat alles inderdaad op grondige politieke scholing wijzen. De typische Duitscher zou n.1. bladen van verschillende richting lezen, ook vergaderingen van zijn politieke tegenstanders bezoeken, en veel debatteeren. Daarmede zou hij zich een zelfstandig oordeel vormen, en dus inderdaad politiek geschoold worden, op den duur.

De typische Nederlander deed — en doet nog, veelal — van dit alles niets. Hij neemt nagenoeg enkel kennis van de uitingen zijner eigen richting. Zijn geestelijke voorgangers — in alle schakeeringen — waarschuwen hem dringend, zich niet bloot te stellen aan het «gif», dat de andere richtingen uitstrooien; en hij volgt dien vaderlijken raad. Zoodoende verneemt hij gewoonlijk vrijwel enkel denkbeelden, die hij toch reeds toegedaan is. De typische Nederlander leeft in geestelijk isolement binnen zijn.partij en/of Kerkgenootschap. Er bestaan natuurlijk uitzonderingen bij de vleet, maar wij hebben het hier over den typischen Nederlander. De massa — óók die der «intellectueelen» — bestaat uit zulke lieden. Zij zitten in een geestelijk hokje vast, en talen er niet naar, er uit te komen.

De typische Nederlander schakelt zijn radio af, zoodra er een uitzending komt van een andere richting dan de zijne. Even braaf schuwt hij «verkeerde» kranten etc. Deze 'hokjesgeest houdt de geestelijke hokjes in stand; en vice versa.

Gevolg: het Nederlandsche Volk is politiek verkankerd, maar NIET geschoold. Niet ondanks, doch juist dóór de verpolitieking, is het Nederlandsche Volk, in zijn massa, politiek dom gehouden. Het is politiek onnoozel. En dus gespeend van alle besef voor politieke werkelijkheid. Adres aan de witte-anjer-demonstranten en hun soortgenooten.

Mombakkes der demoplutocraterij

«Nederlandsche Unie» heet de jongste vrucht van misbruik der politieke domheid van Nederland's massa. Alleen al het feit, dat opa Colijn tot de peetvaders van dit onding

behoorde, volstaat, om een denkend mensch de oogen te openen. Doch de onnoozelen zijn met blindheid geslagen.

Zij slikten ook immers Colijn's brochure «Op de Grens van Twee Werelden» als koek, ofschoon de namaak-staatsman, die haar schreef, daarin den staf brak over het democraatsche staatsbestel, waarover hij, nota bene, jaar in jaar uit zelf de oppermacht uitoefende. Voor de hand ligt de gevolgtrekking: indien Colijn de «democratie» veroordeelt — wat hij in die brochure doet —, velt hij daarmede zijn eigen vonnis. Doch Jan Publiek, de massa der typische Nederlanders, vond die brochure toch lezenswaard en zij vindt Colijn nog steeds een groot man. Ongeacht, de ellende, die hij over Nederland bracht — «aanpassing», verwaarloozing van leger en vloot, handhaving der corrupte «democratie» etc. —, en ongeacht al den onzin, dien hij schreef. Want aan Jan Publiek is Colijn's roem als dogma ingeprent, en Jan Publiek zit veel te vast in zijn hokjes, om zelf zijn hersens te gebruiken.

Jan Publiek vindt de «Nederlandsche Unie» een kolfje naar zijn hand. Natuurlijk: want de meeste oude partijen prijzen haar aan. Dus hoopt Jan Publiek, op goeden grond, met hokje en al te worden opgenomen in de «Nederlandsche Unie», cn daar dan veilig beschut te zijn als in Abrahams schoot, tegen het — in zijn oog — hatelijkfelle licht van den Nieuwen Tijd. Indien de vlieger opgaat, zal deze hoop ook stellig verwezenlijkt worden. Hangt het van het driemanschap de Quay, Linthorst Homan en Einthoven af, dan blijft alles, wat er op aankomt, beslist bij het oude.

Deze heele «Nederlandsche Unie» is niets anders dan een grootscheepsche poging tot stiekeme wederopstanding van de gevallen plutodemocratie. De personen der oprichters en aanbevelers staan daar borg voor. Zij willen het rotte vleesch der plutodemocratische corruptie weer opdienen, met een versche saus. E n het zoodoende eetbaar maken voor het Volk, ja zelfs smakelijk-van-uitzicht voor de Bezettingsoverheid. In politicis probeeren zij te «verhuizen» op de manier van die bureaux-chefs te Shanghai.

Je reinste «make believe». Een doorzichtige speculatie op — door hen — verondersteld gebrek aan-doorzicht bij de Nationaal Socialistische Bezettingsoverheid. Een «hervorming», die al het oude in stand wil houden onder nieuw étiquet.

Het bloed kruipt…

Nu de voormalige «mandarijnen» het veld geruimd hebben, pogen de heeren der «Nederlandsche Unie» op hun beurt «mandarijntje» te spelen.

Alsof het er niet juist om gaat, het «mandarijnenstelsel» eens vooral met huid en haar af te schaffen ! Alsof de Bezettingsoverheid niet herhaaldelijk — laatstelijk nog in de rede d.d. 26 Juli van Z. Exc. den Rijkscommissaris — waarschuwde tegen ouden wijn in nieuwe zakken! Alsof — belangrijkst van al — de Nieuwe Tijd niet dringend een Nieuw Stelsel vergt, in plaats van de neergevelde plutodemocratie.

In plaats van de aftandsche plutodemocratie, die reeds zeven jaar eerder had moeten kelderen. En die het ook gedaan zou hebben, indien zij zich maar niet kunstmatig gehandhaafd had met onderdrukkingsmaatregelen, welker dwingelandij vloekte tegen haar eigen grondbeginselen, die zij voorgaf te huldigen. Dat voormalig bestel van valschheid en beginselloosheid wil nu als spook herrijzen onder het mom der «Nederlandsche Unie».

Natuurlijk werpen de heeren deze beschuldiging ver van zich. Bij hoog en laag verzekeren zij, heusch wat nieuws te wenschen.

Ja, zij vermanen Jan Publiek, toch vooral geen crypto-plutodemocraten in hen te zien.

Deze verloochening der ware bedoeling behoort tot het spel. Zoo verzekerde Wellington Koo bij hoog en laag den Volkenbond, dal China heusch een echte republiek was. De «Nederlandsche Unie» heeft even hard behoefte aan de welwillendheid der Bezettingsoverheid, als de «Republiek China» behoefte had aan die der Westersche «Democratieën».

Maar als de «Nederlandsche Unie» werkelijk «het nieuwe» wil, waarom begon Linthorst Homan dan met te vertellen, dat er zooveel goeds zat in «het oude»? Eilieve. is dit nu de taal van hervormers? En waarom moest die steunpilaar van «het oude», opa Colijn, dan onder de peetvaders zitten? Met zulke vragen kan men doorgaan. Wie geen vreemdeling is in Neêrlands politiek Jerusalem, ontwaart maar al te duidelijk de rottenis onder het fraaie uiterlijk van dit gepleisterd graf, dat «Nederlandsche Unie» heet, en dat zich wil voordoen als kraamkamer voor een jonggeborene.

Maar den menschen van gisteren trekt dit wangedrocht aan. Reactionairen voelen zich er lekker, het totalitaristische sausje ten spijt. Het bloed kruipt, waar het niet gaan kan.

Reformatorisch vermomde reactie

Enkel reeds het feit, dat de «Nederlandsche Unie» in ongeloof elijk korten tijd ettelijke honderdduizenden individueele adhaesiebetuigingen ontving, bewijst afdoende, hoe zij juist de conservatieven, de aanhangers van «het oude» trekt. Want zooveel aanhangers van «het nieuwe» telt Nederland niet. Het feit, dat plutodemocratische partijorganisaties zich en bloc onder de vaan der «Nederlandsche Unie« schaarden, levert een bewijs te meer. Want welk verstandig mensch gelooft, dat bijv. het R.K. Werkliedenverbond, als zoodanig, oprecht bekeerd is tot «het nieuwe»? Plutodemocraten probeercn zich onder de « Nederlandsche Unie » als onder een afdak te beschutten tegen de Nationaal-Socialistische regenbui, die met de Bezetting over Nederland is gekomen.

Tn hun hart hopen zij, dat de bui nog wel voorbijdrijven zal. Tot lijd en wijle verwachten zij van de « Nederlandsche Unie » dekking tegen zulke gevaren, als de aanstelling, door Hoogerhand, van een Commissaris in plaats van hun bestuur, gelijk het den marxisten overkwam. En de « Nederlandsche Unie » leent zich gaarne tot dergelijke diensten: daar is immers haar opzet maar om begonnen! Mocht de «bui» overdrijven — hetgeen, tusschen haakjes, hoogstwaarschijnlijk niet gebeuren zal —, dan zal de « Nederlandsche Unie » zich doodbedaard ontbinden. Om het veld weer vrij te laten voor de, alsdan, herlevende oude plutodemocratische partijen met hun parlementaire spel en spiegelgevechten over bijzaken. Stellig oogsten de kopstukken der « Nederlandsche Unie » dan den dank der opnieuw aan het roer staande plutodemocratenkliek.

Mocht de «bui» niet overdrijven — het zoo goed als zekere geval —, dan bedoelt de « Nederlandsche Unie » een knus ouderonsje te blijven voor lieden van gisteren, die in hun hart de plutodemocratie zijn toegedaan.

Bij dit alles natuurlijk vooropgesteld, dat de vlieger opgaat, d.w.z., dat de Bezettingsoverheid zich een rad voor oogen laat draaien. Werkelijke voorstanders van vernieuwing hebben geen Linthorst Homan noodig, om hen den weg te wijzen. Zij kennen dien. Zij zijn aangesloten of sluiten zich aan bij de organisaties in den lande, die sedert jaren het Totalitarisme voorstaan.

De reactionaire kongsi, die « Nederlandsche Unie » heet — doch een neo-liberale unie is —, zal òf zichzelf òf Nederland te gronde richten.

Beekbergen (Gld.), 3-4 Augustus 1940.

Haighton, A.A. (1940). Chineezen van Europa. (Overdruk uit “De Nieuwe Gids” van september 1940)